

NORSK ETNOLOGISK GRANSKING

Emnenr. 36

Fylke: Aust. Agder

Tilleggsspørsmål nr. -

Herad: Landeifjell

Emne: Helsing, fastelav og ålfest

Bygdelag: Øvre og nedre

Oppskr. av: John A. Grønmo

Gard: Grønmo

(adresse): Landeifjell Grønmo

G.nr. 78 Br.nr. 4

A. Merk av om oppskriften er etter eiga røynsle. *Ettar eiga røysl.*

B. Eller om den er etter andre heimelsmenn: (ta også med alder, heimstad, yrke):

SVAR

Helsing, fastelav og ålfest.

Her uttryktypes føll "ja" og "nei" med ei hørsel, med hænda.
 Ein slår ut med hænda heldt lett til sida, utan unntak for
 ja og nei

2.

Før i sida heldt føll fra alle ein ønsk, enten om festen der
 ville tillykkes. Etter det tilh. middelet, føll gjerne natteså tilleggsp-
 dog først når det er tillyk.

3.

Nei det var det ikke, men hjälvt seg. var ein knapp til
 halva fyrst.

4.

"En ló goddag! Herheit blei det til noon deg! når dd var ein
 man ein nære, var du ei nære ein kund, godt da ein
 opna littam på kløy." Godag er du tillyk, brulans anno
 eg freudd. Soort all dei badd. Vor til natto sidaa best ig bøg
 deg." Et det børre begge ein alltid. "Godt lass, gud alle
 godag tille gjader.

5.

"Ja, der var jo lett å høra i gammal tid når ein bikk
 helte føl tld. prusse. "I gammel dagar høulava dei ferder
 med "fari". Godag far! Vor heit her i id" Gammelmann

2
Helta dei myggi, sørð hattu, når dei traff ein anna hattu, som
eller eis verer. Øyred svara i bygda. Sænare i tida lott dei gje
me av beg hattu eller hato, når dei traff meir, høgryktu
føll. Det var du eterig, vanlig å ta hovedfølaget av
når dei møtt, bygdi føll.

6

Ved brylup høve hois des hadde ein stund opp dølt føll til je
handa mot lott dei gjeva hava etter hattu av seg når
dei bærde føll sine ved kvarand. Det var aldri hovudfølaget
av nivd legge kunder her.

7

Det er spørsla om at dei helta var vyrdsamt når ein var
i høgkildstraxt. Hvardags kleid helta ein. Godog var ein
mølest.

8

När gjeldt sivilsl bærde hennarau helle dei jord
med å ta i hand og kvar des på brylup handholsh dei alltid.
det kundi hendo at dei øgle handhelle j.a karon på garden.

9.

Jau, når dei mønst og var gamle. Denne kundi del bærde
at dei lott eina av em heller og klappa ved kildstraxt
på ryggen.

10

Ja, her berulla dei myggi i slå med hatten i haudo des
høyre, høkkeskungeg fra kystha. Det det same hjelte av den
arkleide på allestu. Åvenom, klappa opp med arhodd så
lenge ringepa var.

11

Det blod stendig sørð hattu i handa var et lekutefglop
eller ei littferd deg fortel i forá vise vyrddod for den.

12

Før i tida helle føll jor heller og hattu og klue
på gard. Det da bestandig klett lyka når dei hella jor
logi.

13

Om morgon når dei traff kvarandi så dei alltid god

3

Morger, frøf dei kvarande om fatermeddlopp
 so dei Goddag, Når dei kam til onnodd og bordet
 sa dei o God onnodd, Og om alle vennar dego so dei Sæd effa, og
 mat dei fæddi fra kvarandru om Kvelde, sa dei alltid Godkell
 Når dei blittule leggo seg til matto so dei kvarande, Godkall.
 14.

Me rekka ut del Samain settet i dag og god morgon fri
 Kvar tid før dagen, I bygning, brekkar dei å bygga, Godnar
 set ei stor tid før dagen.

15

Mi landesfolk betra gjet del barmjaleri

16

I bygning brekkar ein til begga Godmora heile døgnet roundt.
 På landet bygda bygget rundt rundt er det sterkeleg å begga
 Godag og gresset er ikke mer blitt.

17

Morger, lekulfas og helle mid orde "Guds fred, det gjer alle
 helle aldeit godt. Det vore gje betra gjetta som er menut brekkar
 i vor lekugdi.

18

Dei brekkar mygje á begga "Gud begre dig" heilt
 når aldeit falt kallaat

19

Jar, mat verken i helle sett enno en gjest eit frø
 hennar og brygger han inn i blora, val han opp enne gjester
 hettengen til des bonar av audi i blora.

20.

Vardet matto bortig ein velt. Talo word heit faro aleitt
 om siotta som dei andre er ikke. Alltid de brygra bort haue
 Verken til budi, og heid om å få bolo word haue i sierbora.

21.

Ja, det er naturlig at ein leaukar fra døra for ein gjengiven
 22.

Det var altid: "Velt så god, kom inn. Når han kven com
 hettar han trygdaam fra dei bon i verre os.

23.

Zin sam Nam en i hulsetta hadde brutto jo bli
lom seg ståandi ved døra intil dei laod han om å ta plass
34

Hant off alltid hatten ar deg når han var dat Namnen ord og stod
der til dei laod han sefje deg.

35

Vur so god Nam og sel deg.

36

Vardel prellen L. d ellor ein unen man høgrygd jaktar
rikke dei deg jaust og helta vyrddig fra han som Nam.
37

Sel fræslif jaust godog, Var et den Kæren afro. Vær så
god sel eisopio.

38

Når Hænder gør Nam på vegen, hella dei på vaneleg
meh, meie, familiat.

39

Farevel lea sel og dei bora. Gudel Samu.

30

a. Vær del vat ein Sam. Et galdi et på veit Brutto dei
han god reis og vel Namnen att.

b. Vardel anellan som isthyg Nam, all ønska dei han allt-
god. Et gude rølt begveing sel sine breffet all jo ein
bader stod.

31

Vardel littysd fall Sam reis Brutto dei å litysd Kærandis
til avslitt.

32

Det var mest hæri Prinsoun born Nøkki kvar under anleit
med borni dei blei alltid hylsta alltid gitt ein god Kæren.

33

Gjore Sandvitt Brutto dei ekryptat i næsta varden dei flydde
Kvar andre. 35-

Det var etlig lidd dei flydde jo braida, dei var ein sneitt
sydlandis litt til Nøkki born dei var vael brutta soe.

36.

Hendt del at dei klytta frå hænda var det først å sette fast
gjennom dei føttar

37

Det hendt aldri har så vist eg vist

38

Kom vi smøgjento elles tilde gut. så sel og klytta dykt.

39

Jødet hændt ictly. blytta du her. Dii Pallo del. å bygje
møle. og du gjorde både høne og stær før mørke bledd.

40

Allt hændt gjer a del, men del var jo svært enkel
foruldrer og barn del var brattar.

41.

Jau, del var lekutt. Her å stela maten til lekun, ved
å ta ut tall i maten frå lekun og kneppe maten mellom
fotene og langfingeren. Dii Pallo del har, å klype nabi.

42.

Kei, del har ig aldrig høst sel brattar sine.

43

Det hændt ictly her så vist eg vist.

44

Når del var barn: dei ønskte dei gjerne tillekkje med barnet.

Vær del fødteldag, så ein gjerne, gratulerer med dager

45-

Dei brøtter å legja. Gliddig ful, god og ligga mye.
Gliddig på alle, elles finnfest. Tillekkje med lekun-
gratelen tillekkje med brulovinga. Gliddig brøytups fett.

46.

Ved grøaford brøttar ein av famleien og la tillekkje alle som
har mist fram og legut. soledan dei lath ake, og samstundes
dei har han alle som har mist fram til å møte sel høye
huset å få logemat. Vi kaller det her tasse, så for den
arldau,

47-

Moter ein ein som com ictly her mottakelovest for

9/sep en føabi uten å helle

50

Med begjærlid vanlig i nærmestligi. Det betyr det høgtående folk. I følgende føll og "jer" også det aldeis føll
51.

Oggi i landet brukes ein å legga "brå" og "bø" til fødaen
for "du" eller "bi" føl mot ven

Joom A. Gruenert